

İRAN
ÜLKE RAPORU
Otomotiv Sektörü Açısından

Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği
ARGE ŞUBESİ

KASIM 2017

İÇİNDEKİLER

1.GENEL BİLGİLER	3
1.1. Coğrafi Konum.....	3
1.2.Siyasi ve İdari Yapı.....	3
1.3.Nüfus ve İşgücü Yapısı.....	4
2.GENEL EKONOMİK DURUM.....	5
2.1. Ekonomik Yapı.....	5
3.SEKTÖRLER.....	7
3.1.Tarım ve hayvancılık	7
3.2. Sanayi.....	7
3.3. Madencilik.....	8
3.4. Enerji.....	8
4.DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	8
4.1. Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)	9
5.DIŞ TİCARET.....	10
5.1.İhracat.....	10
5.2.İthalat.....	11
6.TÜRKİYE-İRAN TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLER.....	13
6.1.Türkiye-İran Dış Ticareti.....	13
7.İRAN OTOMOTİV SEKTÖRÜ.....	16
KAYNAKÇA.....	22

1.GENEL BİLGİLER

GSYİH (Milyon \$)	KBGSYİH (\$)	Büyüme Oranı (%)	Nüfus	Yüzölçümü (km ²)	Başkent
386.125 (imf-2016)	4.798 (imf-2016)	%3,9 (imf-2016)	80.043.000 (BM-16)	1.628.750	Tahran

1.1.Coğrafi Konum

Tarihi İpek Yolu sayesinde eski çağlardan bu yana Avrupa ve Asya'nın kesişme noktasında yer alan İran'ın stratejik konumu, ülkede petrolün keşfi ile daha da önemli hale gelmiştir. Ham petrol taşımacılığının yoğun olarak yapıldığı Umman Körfezi, Basra Körfezi ve Hazar Denizi'ne kıyıları olan İran; Türkiye (499 km), Afganistan (936 km), Irak (1458 km), Pakistan (909 km), Türkmenistan (992 km), Azerbaycan (432 km), Nahcivan (179 km) ve Ermenistan (35 km) ile sınıra sahiptir. Tahran'ın denizden yüksekliği (rakımı) 1.200 metredir.

Engeli ve dağlık arazilerin yanı sıra, çöllerle kaplı düzlüklere de sahip olan İran topraklarının %55'i çayır (otlak), %23'ü çöl, %14'ü ekilebilir (arable) alan ve %8'i ormandır. (www.fao.org)

Ülke genelinde kurak ve yarı-kurak iklim hakim olmakla beraber, Hazar Denizi kıyılarında subtropikal iklim görülmektedir. En sıcak ay olan Temmuz'da ort. hava sıcaklığı 22–37°C ve ort. yağış miktarı 3 mm iken; en soğuk ay olan Ocak'ta ortalama. hava sıcaklığı eksi 3–7°C ve ort. yağış miktarı 46 mmdir. Tahran'da yazları sıcak ve kurak geçmekte (30–40°C), kışları ise hava sıcaklığı 0–15°C arasında değişmektedir. Kışın yüksek kesimlerde kar yağışı görülebilmektedir.

1.2.Siyasi ve İdari Yapı

Şah yönetimi 11 Şubat 1979 tarihinde devrilmiş ve dini esasa dayalı bir devlet düzeni kurulmuştur. İran Anayasası 3 Aralık 1979 tarihinde yürürlüğe girmiş, 1989 yılında revize edilmiştir. İran'da gücün ulema ile halk tarafından seçilen temsilciler arasında hiyerarşik olarak paylaşıldığı, dini teokrasi ile Başkanlık sistemi karışımı kendine özgü bir yönetim biçimi hâkimdir.

İran'da siyasi parti temelinde bir yapılanma bulunmamaktadır. Siyasi hayatta, partiler yerine daha çok baskı/çıkar grupları olarak adlandırılacak yapılanmalar rol oynamakta, bu gruplar seçim zamanlarında büyük ittifakların çatısı altında toplanmakta ve seçimlerden sonra tekrar dağılmaktadır.

İran, 31 vilayetten oluşmaktadır. Valiler, İçişleri Bakanının teklifiyle Hükümet tarafından atanmaktadır.

Dini Lider/Rehber (supreme leader): İran'da kuvvetler ayrılığı prensibi geçerli olmakla beraber, erkler (yasama, yürütme ve yargı) Rehber'in gözetimi altındadır. Hâlihazırdaki dini lider (Rehber), İslâm Cumhuriyeti'nin kurucusu Humeyni'n vefatından sonra (1989'da) seçilmiş olan Ayetullah Ali Hameney'dir. Rehber, din adamlarından oluşan Uzmanlar Meclisi tarafından ömür boyu süreyle seçilmektedir. Nizami ordu, Devrim Muhafızları, İçişleri Bakanlığı ve istihbarat kuruluşları doğrudan Dini Lidere bağlıdır. Dini Lider, İçişleri Bakanlığı üzerindeki yetkilerini Cumhurbaşkanıya devredebilir.

Anayasayı Koruyucular Konseyi (guardian council): Dini Liderlik Makamınca seçilen güncel bilgilere sahip 6 kişilik hukukçu heyetinden oluşan Anayasal bir kurumdur. 6 yıllık dönemler itibarıyla görev yapan bu kurumun başlıca görevi; İslâmi Danışma Meclisi kararlarının Anayasa'ya

ve Devletin resmi mezhebine uygunluğunu denetlemektir. Ayrıca, cumhurbaşkanlığı seçimlerine katılma başvurusunda bulunan adayadayları arasından adayları tespit etmektedir.

Devlet Uzlaştırma Konseyi (expediency council): Din adamı ağırlıklı Anayasayı Koruyucular Konseyi ile İslâmi Danışma Meclisi arasında yasama sürecine ilişkin ortaya çıkabilecek uzlaşmazlıkların giderilmesi amacı ile kurulmuştur. Anayasa değişiklikleri konusunda Dini Lidere görüş bildirir. Ayrıca, Meclis ve Anayasayı Koruyucular Konseyi arasında ortaya çıkan görüş ayrılıklarını inceleyerek alınacak nihai tutum konusunda Dini Lidere öneride bulunur. Üyeleri Dini Lider tarafından atanmaktadır.

Yasama (İslam Danışma Meclisi/İran İslam Parlamentosu): 4 yıllık dönemler için halkın doğrudan ve gizli oy ile seçtiği 290 milletvekilinden oluşan İran Danışma Meclisi (parlamento), sadece bir yasama organı niteliğinde olmayıp; idarenin tüm eylem ve işlemlerinde inceleme ve araştırma yapma yetkisine sahiptir. Kanun teklifi Bakanlar Kurulu Üyelerinin ortak kararı, kanun tasarıları ise en az 15 milletvekilinin talebi ile meclise sunulur. (<http://en.parliran.ir/>)

Yürütme (hükümet); Anayasayı Koruyucular Konseyi'nin onayını almış adaylar arasından belirlenen ve 4 yıllık dönemler için doğrudan halk tarafından (genel seçimlerde) seçilen Cumhurbaşkanı aynı zamanda Hükümet başkanıdır. Hükümetin göreve başlayabilmesi için Parlamentodan güvenoyu alması gerekmektedir. Halen cumhurbaşkanlığı görevini Dr. Hassan Rouhani yürütmektedir. Başbakanlık Kurumu bulunmamaktadır. (<http://www.president.ir/en/>) Son Cumhurbaşkanlığı seçimleri 19 Mayıs 2017 tarihinde düzenlenmiş olup, Cumhurbaşkanı Ruhani, oyların %57'sini alarak ilk turda ve ikinci kez Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Yargı; yasama ve yürütmeden bağımsız olarak iş görmektedir. Adalet Bakanlığı, yargı ve yürütme erkleri arasındaki koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür. Yargı erkinin işleyişinden, Dini Lider tarafından içtihat verme yetkisine haiz ulema arasından 5 yıllık süre için atanan Yargı Erki Başkanı sorumludur. İran devriminin ardından mevcut Kara Avrupası Hukuk Sistemi, İslâm Hukuku ile birleştirilerek oluşturulan İran hukuk sisteminde, İslâm hukuku daha çok aile hukuku ve ceza hukuku alanlarında uygulanmaktadır. (<http://www.justice.ir/home>)

1.3.Nüfus ve İşgücü Yapısı

Ülke nüfusu yaklaşık 79 milyondur. Kadın (%49,6)-erkek sayısı yarı yarıyadır. Halkın %71'i 0-65 yaş grubu ve %24'ü 0-14 yaş grubundadır. 65 yaş üstü kesim ise nüfusun %5'idir. Nüfus artış oranı %1,2'dir. (Dünya Bankası-2015)

Nüfusun şehirleşme oranı %73,3'tür (58 milyon). Başkent Tahran'ın nüfusu 8,4 milyondur. Büyük nüfusa sahip şehirleri sırasıyla; Tahran, Meşhed, İsfahan'dır.

Aktif işgücü (labour force) 27,3 milyondur (%34,5). Çalışanların %49'u hizmetler, %33'ü sanayi ve %18'i tarım sektöründe istihdam edilmektedir. İşsizlik oranı ise %11'dir. Kadın işgücünün %19'u, erkeklerin ise %9'u işsizdir. (Dünya Bankası-2015)

Okuryazarlık oranı; 15-24 yaş grubunda %98 olup, 15 yaş üstü erkeklerde %91, kadınlarda ise %83'tür.

İran nüfusunun %51'i Farsi, %24'ü Azeri ve %25'i diğerleridir. (<http://iran.unfpa.org/>)

2.GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	Birim	2015	2016	2017	2018
Milli Gelir (gsyih-cari fiyatlarla)	milyar \$	387	386	409	440
Kişi Başı Gelir (gsyih-cari fiyatlarla)	Dolar	4,877	4,798	5,026	5,342
GSYİH Büyüme Oranı (sabit fiyatlarla)	%	0,03	3,9	3,7	3,8
Kişi Başı Gelir-Satın Alma Gücüne Paritesine Göre - (cari fiyatla)	Dolar	17,251	17,888	18,591	19,473
Enflasyon (tüketici fiyatları)	%	12	8,8	8,2	6,2
Nüfus (kişi)	milyon	79	80	81	82
İşsizlik/ işgücü	%	10,8	11,2	11,5	11,5
Toplam Tasarruf/GSYİH	%	30	28	28	29
Toplam Yatırım / GSYİH	%	29,7	29,2	28,9	28,6
Toplam Kamu Borcu/GSYİH	%	17	17,5	17,7	18
Kamu Bütçe Geliri / gsyih	%	12,9	13,5	14,5	14,6
Kamu Bütçe Gideri / gsyih	%	15,8	16	16	15,9
Cari İşlemler Dengesi	milyar \$	1,3	-3,0	-0,1	1,9
Cari İşlemler Dengesi/GSYİH	%	0,3	-0,7	0,0	0,4

2.1.Ekonomik Yapı

Ekonomik geliri esas itibarıyla petrol ve doğalgaz ihracatına dayanmaktadır. Kamu ekonomisinin ve korumacılığın etkin olduğu ülkede son yıllarda özel sektör de gelişme göstermektedir. 1980'li yıllardan beri maruz kaldığı uluslararası yaptırımlar/ambargolar ülke ekonomisinin potansiyelinden az gelişmesine sebep olmuştur. (Yaptırımlar süreci ve mevcut durumu bu sayfa sonunda özetlenmiştir)

Söz konusu ambargolar, geçmiş dönemde İran riyalinin aşırı değer kaybetmesine, resmi kur ile piyasa kuru arasındaki farkın büyümesine yol açmıştır. Döviz kurlarında yükselme, fiyatlar genel düzeyinde artışı da beraberinde getirmiştir. Döviz kurundaki yükselme büyük ölçüde ithal girdi ile çalışan İran imalat sektöründe maliyet artışına ve enflasyona sebep olmuştur. (Enflasyon & Döviz Kurları-İMB-: http://cbi.ir/default_en.aspx)

Ayrıca, petrolün uluslararası fiyatının 2014 yılının ikinci yarısından itibaren otuz dolara kadar düşmesi, düşük olan üretim ve ihracatının yanısıra ihracat gelirinin de azalmasına ve dolayısıyla ekonomik büyümenin düşük kalmasına yol açmıştır. Ekonominin son iki yıldır durgunlaşması, bütçe açığı, yükselen işsizlik, değer kaybeden ulusal para, iç finansmanda yaşanan darboğaz ve dış ticaret açığıyla beraber cari işlemler fazlasındaki azalma ekonominin başlıca sorunlarıdır. Özetle, İran'ın ihracat ve bütçe gelirlerinin petrol ve doğalgaza bağımlı olması nedeniyle, ambargoların yol açtığı ticaretteki gerileme ekonomik zayıflamayı da beraberinde getirmiştir.

Bu çerçevede, ülkenin özkaynak zenginliğine sahip Hükümetin öncelikleri arasında yüksek enflasyonun kontrol altına alınması, işsizliğin düşürülmesi, mali disiplin ve döviz kurunda istikrarın sağlanması (ve resmi ve piyasa döviz kuru arasındaki farkın azaltılması), (özellikle yabancı sermaye için) yatırım ortamının iyileştirilmesi, finansal kaynaklara/kredilere ulaşımın kolaylaştırılması, özel sektörün ekonomideki payının artırılması, özel sektör yatırımlarının geliştirilmesi suretiyle ekonomik büyümenin (makro-ekonomik istikrarın) sağlanması ve böylelikle sosyal koşulların da düzeltilmesidir.

Öte yandan; İran bankacılık sektörünün küresel bankacılık sistemi ile entegrasyonunun gecikmesi, ambargo sonrası yeni dönemde hızlı ekonomik büyüme için ihtiyaç duyulan doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının ve dış ticaretin gelişmesini engellediği değerlendirilmektedir.

GSYİH Sektörel Dağılımı:

Katma değer üretimi bağlamında sektörlerin gsyih içindeki payı incelendiğinde, İran ekonomisinin 2016 yılında hizmet sektörü (%57,3) ağırlıklı bir yapıda olduğu görülmektedir. İmalat ve madencilik sektörünün payı %24,5, tarımın payı %18,8 ve petrolün payı %9,4 civarındadır. Bir önceki seneye göre hizmet sektörünün payı %6 artmış, petrol ve imalatın payı bir miktar azalmıştır. Harcamalar açısından gsyih irdelendiğinde ise; özel sektörün sabit sermaye (makine parkı) harcamalarında 2011-2016 döneminde %53, ayrıca özel tüketim harcamalarında da %107 oranında artış kaydedilmiştir.

Cari İşlemler Dengesi:

Fazla veren ülkedir. Ancak 2011 yılından beri fazla, düşüş eğilimindedir. İMB verilerine göre cari işlemler 2011 yılında 58 milyar dolar fazla verirken, bu durum 2015 yılında 9 milyar dolar seviyesine düşmüştür. Aynı şekilde petrol sektörü ihracatı da 2011 yılından beri düşüş trendi içindedir. Buna karşılık petrol harici sektörler ihracatı ise yükselme kaydetmektedir. Öte yandan, petrol hariç tutulduğunda, cari işlemler dengesi açık vermektedir.

Döviz rezervi:

IMF ülke raporuna göre; İran'ın toplam döviz rezervi (altın dahil) 2015 ve 2016 yıllarında sırasıyla 128 milyar dolar ve 132 milyar dolardır. 2017 yılında ise 148 milyar dolar olması öngörülmektedir.

Kamu Borcu:

İran'ın toplam kamu borcu 2014 yılında 50 milyar dolar seviyesindeyken, 2015 yılında 158 milyar dolara yükselmiş, 2016 yılında ise 132 milyar dolara gerilemiştir. Kamu borcunun milli gelire oranı %35'tir.

Dış Borcu:

İran'ın dış borcu 2010 yılındaki 20 milyar dolar seviyesinden, 2015 yılında 6,3 milyar dolara gerilemiştir. (Dünya Bankası- <https://openknowledge.worldbank.org/>)

İç Vergi Uygulamaları:

İran'da uygulanan KDV oranı %9, kurumlar vergisi %25, gelir vergisi ise kişilerin senelik gelire göre %0, %10 ve %20'dir. Temel gıdalar, tıbbi ilaçlar, tarım ürünleri ve el yapımı halılar KDV'den muaftır. Ayrıca, Serbest Ticaret Bölgeleri ve Özel Ekonomik Bölgelerde 10 ve 15 yıl süreli vergi muafiyetleri sözkonusudur.

Asgari Ücret:

İran Hükümetinin 2017 yılı için belirlediği asgari ücret 250 dolar'dır.

Öte yandan, dört kişilik bir ailenin asgari geçim sınırı (living wage) ise 661 dolar olarak hesaplanmıştır.

Sosyal güvenlik prim kesinti oranları; 50.561.625 Riyal/ay (yaklaşık 1.774 \$/ay) tavanına kadar aylık ücretler kapsamında işveren için %23, çalışan içinse %7'dir.

Petrol Sektörü:

OPEC üyesi olan İran toplam 157 milyar varil rezervi kapsamında ürettiği 3,9 milyon varil/gün petrolün 1,4 milyon varil/günlük kısmını ihraç etmiştir. Petrol varil fiyatının 50 dolar seviyesinde istikrar kazanması, yeni sahaların da devreye girmesiyle beklenen petrol ve doğalgaz üretim ve ihracat artışının ekonomisinin hızlı büyümesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede özellikle enerji sektöründe inovasyona yönelik yeni teknoloji yatırımlarına öncelik verileceği anlaşılmaktadır.

IMF'nin 2017 yılı Şubat ayında yayınladığı ülke raporunda, 2016 yılında artmaya başlayan enerji (petrol+gaz) ihracat gelirinin devam eden yıllarda da yükselmeye devam edeceği öngörülmektedir.

3.SEKTÖRLER

3.1.Tarım ve Hayvancılık

Aynı zamanda tarım ülkesi olan İran'da işgücünün yaklaşık dörtte birinin istihdam edildiği tarım sektörüne son yıllarda yapılan yatırımlar, ürün geliştirme, paketlenme ve pazarlama çalışmaları yeni ihraç pazarlarının yaratılmasına olanak tanımıştır. İklim ve toprak çeşitliliği açısından şanslı bir ülke olan İran'da tarımsal üretim, genel olarak ülkenin kuzeyindeki ve batısındaki verimli arazilerde gerçekleştirilmektedir. (Tarım Raporu: <http://cbi.ir/page/16159.aspx>)

Ülkenin başlıca tarım ürünleri; buğday, arpa, mısır, pirinç gibi hububatlar ile şekerpancarı ve şeker kamışı, meyveler (üzüm, elma), narenciye, hurma, fıstık, pamuk ve soğandır. Patates, soyafasulyesi, pirinç ve buğday ile bazı sebze türleri üretiminde ilerleme sözkonusudur. Hurma ve fıstık ile bazı sebze ve meyveler ihraç edilmektedir.

Hazar Denizi'nden elde edilen havyar, dünya pazarlarında önemli bir yer almaktadır. Kırmızı ve beyaz et (tavukçuluk, yumurta), bal ve süt sektörü de gelişmektedir.

İran Tarım Bakanlığı verilerine göre, İran'ın gıda ihtiyacının %80'i ülke içinde üretilmektedir. Tarım alanlarının ancak %40'ının düzenli olarak sulanabilmesi, fiyat kontrolleri ve ihracata yönelik sübvansiyonlar, sektördeki üretimi ve rekabeti etkileyen başlıca faktörlerdir. (İran Gıda Sanayicileri Federasyonu - www.ifif.ir)

3.2. Sanayi

İran ekonomisinin petrole dayalı yapısının kırılarak sanayi üretiminin çeşitlendirilmesi hedeflidir. Sanayi sektörü; petrol, petrokimyasallar, gübreler, otomobil, sodyum hidroksit, tekstil, çimento, çelik vb inşaat malzemeleri, gıda işleme (özellikle şeker ve bitkisel yağ üretimi) ve metal işleme sektörleri ile halıcılık ve mücevherattır. Sanayi kuruluşlarının yaklaşık yarısı Tahran ve çevresinde yoğunlaşmaktadır. (Ticaret ve Sanayi Bakanlığı: <http://en.mimt.gov.ir/>)

Orta Doğu'nun en büyük çelik sektörüne sahip olan İran'da (montaja dayalı) otomotiv endüstrisinin yıllarca yüksek vergiler ve kotalar ile dış rekabetten korunması; beraberinde teknolojik yeniliklere uyum, kalite ve maliyet konularında çeşitli sorunları da getirmiştir.

Son yıllarda Avrupalı (Renault, Peugeot, Citroen) ve Asyalı yabancı firmaların ortak girişimlerle pazara nüfuz etmesi ve İran'da üretim ve montaj tesisleri kurmaları ile bu sorunlar da aşılmaya çalışılmaktadır. Ancak otomotiv endüstrisi genel olarak, devlet kontrolündeki "Khodro-

<https://www.ikco.ir/en/> ve “Saipa- <http://www.saipacorp.com/en/>” gibi kuruluşların kontrolündedir.

3.3.Madencilik

İran, petrol ve doğal gaz rezervleri haricinde; çinko, bakır, demir, uranyum, kurşun, kromit, manganez, kömür ve altın gibi madenler bakımından da zengindir. 1960’lı yıllardan itibaren madencilik sektörü, yeni rezervlerin keşfi (özellikle Kerman ve Bafq çevresinde) ve ulaştırma alanındaki gelişmeler sonucunda önem kazanmıştır. (<http://www.investiniran.ir/en/sectors/industry>)

İran, dünyanın en büyük çinko ve ayrıca ikinci büyük bakır rezervine sahiptir.

3.4.Enerji

İran, yaklaşık 157,2 milyar varil kesinleşmiş petrol rezervi ile dünya petrol rezervlerinin %10,5’una (Opec’in %13’üne) sahiptir. Venezuela ve Suudi Arabistan’dan sonra dünyanın 3. büyük hampetrol rezervine sahiptir. Dünya petrol rezervinin yaklaşık %82’si (1,2 trilyon varil) OPEC ülkelerindedir.

İran’ın 9 petrol rafinerisi bulunmaktadır. İşleme kapasitelerine göre; Abadan, Isfahan, Bandar Abbas, Tahran, Arak, Tebriz, Shiraz, Levan ve Kermanşah rafinerilerdir. Toplam ürün işleme kapasiteleri 1,9 milyon varil/gündür. Rafinerilerinde üretimi yapılan benzin ve gazyağı miktarı 566bin varil/gündür.

2016 yılı petrol ihracatının %74’ü Asya-Pasifik, %26’sını Avrupa ülkelerine yapılmıştır.

Ham petrol rezervlerinin çoğu ülkenin güneybatısında, Irak sınırında ve Basra Körfezi’nde yer almaktadır. Ülke genelindeki petrol sahasının çoğu iyileştirme ve modernizasyon gerektirmektedir.

OPEC verilerine göre, İran’ın kesinleşmiş doğalgaz rezervi ise 33,5 trilyon m³ ve 2015 yılı ihracatı 8,5 milyar m³’tür. Doğal gaz, İran’ın enerji tüketiminin yarısını oluşturmaktadır. İran’ın enerji tüketimi (%60) doğalgaz ağırlıklıdır.(Hükümet, doğalgaz üretimini ve tüketimini artırmayı planlamaktadır. Doğalgaz rezervleri, Güney Pars bölgesindeki “offshore” sahada (%40) yoğunlaşmıştır.

Gerekli yatırımlar yapıp bu rezervler geliştirildiğinde, İran’ın yakın zamanda önemli bir doğal gaz ihracatçısı olması beklenmektedir.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Ülkedeki rejim değişikliği sonrasında çiftliklerin, şirketlerin ve bankaların devletleştirildiği ve yabancı sermayenin yasaklandığı İran’da, 4. ve 5. Beş Yıllık Kalkınma Plânları ile birlikte yatırım ortamı iyileştirilerek yabancı sermaye girişinin önü açılmıştır. Kasım 1985’den beri yapılan bazı temel düzenlemeler kapsamında; yabancı şirketlerin İran’da pazarlama ve satış ofisi açmalarına izin verilmiş; 1993 yılında Serbest Bölgeler Kanunu, Haziran 2002’de ise yeni Yabancı Yatırımı Teşvik ve Koruma Kanunu (FIPPA) yürürlüğe girmiştir. FIPPA ile, devletin kararları doğrultusunda ortaya çıkabilecek şirket zararları ile ana sermaye ve kârların yurt dışına transferi devlet garantisi altına alınmıştır.

Yeni Kanun kapsamında yabancı sermayenin bir İran şirketi ile ortaklığı belli bir yüzde ile sınırlandırılmamış, yabancı sermayenin ülkeye giriş ve çıkışında serbest piyasa kurunun geçerli olması garanti altına alınmış, yabancı şirketler için vergiler %60'lardan %20'lere indirilmiş, ayrıca yatırım yapılan bölgelere göre 10–15 yıllık vergi muafiyeti dönemleri öngörülmüştür. Diğer taraftan, yatırımın İranlı bir ortakla gerçekleştirilmesi halinde yatırımın mahiyetine göre %80'ine varan oranlarda İran yatırım mallarının ithalatı, gümrük vergisinden muaf tutulmuştur. Yaklaşık 510 Dolar civarındaki işçi maliyetlerinin 440 Dolar'a kadar olan bölümü vergiden muaf, bu sınırı aşan kısmı ise %10 vergiye tabidir. (İran Yatırım Ajansı: <http://www.investiniran.ir/en/home>)

Ambargonun kaldırılmasıyla birlikte, doğrudan yabancı yatırımlar sistemindeki liberalleşme sürecinin orta vadede gerçekleşebileceği değerlendirilmektedir. (Yatırım Mevzuatı, Öncelikler & Yatırımlar: <http://en.mimt.gov.ir/index.php>)

İran'da yatırımlara verilen önemli teşvikler olmasına rağmen; uygulamada bürokrasinin ağır işlemleri, merkez/yerel kurumlar arasında koordinasyon bulunmaması, muafiyetlerden yararlanılması gibi etkenler yatırımın hayata geçirilmesi konusunda güçlükler yol açmaktadır. Çalışma ve oturma izni alınmasına yönelik prosedürlerin uzunluğu firmaları zaman bakımından zorlamaktadır. Söz konusu gecikme, genellikle firmaların eksik evrak vermesinden yada başvuruları tek tek yapıp takip etmesinden kaynaklanmakta olup, kurumlaşmış firmalar bu sıkıntıyı daha az yaşamaktadır. Evrakları tam olan bir başvurunun, çalışma izinleri için yaklaşık 3 hafta, ikamet izinleri içinse yaklaşık iki buçuk ay içinde sonuçlanabilmektedir.

Yabancı yatırımlar bakımından önemli bir konu, mahkemelerde alınan kararların uygulanmasında yaşanan sıkıntılardır.

4.1.Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

1-Serbest Ticaret-Sanayi Bölgeleri: İran'da Qeshm, Chabahar, Aras, Anzali, Arvand, Kish ve Maku olmak üzere 7 adet serbest ticaret-sanayi bölgesi bulunmaktadır. Yabancı sermayenin teşviki amacıyla tasarlanan Serbest Ticaret Bölgelerinde yabancılara %100 sermaye mülkiyet hakkı, 20 yıl vergi muafiyeti ve vize kolaylıkları tanınmakta, ayrıca elde edilen karlar serbestçe transfer edilebilmektedir.

2-Özel Ekonomik Bölgeler: İran'ın iç bölgelerinde yer alan Özel Ekonomik Bölgeler (Special Economic Zones), yatırımcılara daha cazip yatırım ve altyapı koşulları sunmaktadır. İran'da toplam 22 adet Özel Ekonomik Bölge bulunmaktadır.

Serbest ticaret bölgeleri ve özel ekonomik bölgeler, Cumhurbaşkanlığına bağlı Yüksek Konsey (High Council of Special Economic and Free Trade Zone) Genel Sekreterliği tarafından yönetilmektedir

5.DIŞ TİCARET

Ülkenin Dış Ticareti- (milyar dolar)

Yıl	İhracat	İthalat
2008	106,4	58,6
2009	65,2	52,1
2010	83,8	54,7
2011	130,5	68,3
2012	89,0	69,7
2013	68,0	63,8
2014	68,1	72,7
2015	41,2	55,4
2016	46,0	46,2

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

5.1.İhracat

İran'ın İhracatında Başlıca Ürünler (1 000 Dolar)

gtip	Ürünler (ilk16)	2013	2014	2015	2016
2709	Hampetrol	37,702,757	41,263,633	20,476,346	29,051,898
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	2,677,166	2,838,896	2,535,177	2,542,190
2710	Petrol yağları	3,051,495	1,079,907	586,606	1,397,279
2905	Asiklik alkoller	1,863,998	1,417,221	1,401,858	1,275,276
2601	Demir cevherleri	2,416,028	1,866,951	699,019	834,689
0802	Kabuklu meyve (badem, fındık, ceviz)	704,617	1,030,731	928,394	705,739
2603	Bakır cevherleri	136,615	68,887	286,282	538,595
3102	Gübreler (azotlu veya kimyasal)	822,388	440,192	681,905	425,117
7208	Demir/alaşimsız çelikten yassı hadde ürün	309,919	558,579	539,474	393,034
7207	Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	42,371	115,842	210,899	371,349
2902	Asiklik hidrokarbonlar	845,376	729,835	514,086	353,477
7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları	298,601	183,340	195,988	326,576
2814	Amonyak (susuz/saf)	263,450	385,466	351,059	190,976

7601	Aluminyum (işlenmemiş)	253,491	181,722	149,289	164,124
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri	140,703	210,443	233,291	162,090
2711	Petrol gazları	443,322	154,639	193,322	151,487
	GENEL TOPLAM	68,015,482	68,110,649	41,227,406	46,067,977

İhracat yaptığı başlıca ülkeler (ABD \$, 1000)

Ülkeler (ilk 10)	2013	2014	2015	2016
Çin	25,389,864	27,506,898	16,034,629	14,952,884
Hindistan	10,031,595	11,246,347	6,225,321	8,253,715
Türkiye	10,383,217	9,833,290	6,096,242	4,699,777
G. Kore	5,564,403	4,578,071	2,361,590	4,639,750
Japonya	6,930,974	6,177,224	3,251,143	3,330,864
Fransa	75,709	80,831	73,023	1,531,895
İtalya	182,433	585,134	520,571	1,162,059
İspanya	113,136	172,839	195,585	998,933
Yunanistan	50,069	6,307	13,914	825,181
Tayvan	1,138,925	409,934	336,052	739,390
GENEL TOPLAM	68,015,482	68,110,649	41,227,406	46,067,977

5.2.İthalat

İthalat yaptığı başlıca ürünler (ABD \$, 1000)

gtip	Ürünler (ilk 15)	2013	2014	2015	2016
8703	Binek otomobilleri	3,122,767	3,578,946	2,677,073	2,042,519
7108	Altın (işlenmemiş)	1,881,315	331,577	675,547	1,308,787
8708	Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	841,195	1,240,339	1,426,241	1,243,312
1005	Mısır	962,325	1,206,390	948,796	933,406
8517	Telefon cihazları	1,138,126	1,617,233	1,053,100	926,721
3004	Tıbbi ilaçlar	916,457	779,426	666,675	699,373
8414	Hava veya vakum pompaları	550,801	748,149	633,899	653,731

1201	Soya fasulyesi	123,757	160,435	601,317	608,488
2304	Soya fasulyesi küspesi	1,540,251	1,085,863	542,299	539,031
1006	Pirinç	2,504,641	1,372,242	1,147,159	508,876
7208	Demir/alaşimsız çelikten yassı hadde ürünleri	624,530	1,003,287	583,370	463,428
9018	Tıbbi alet ve cihazlar	398,048	450,576	451,551	462,244
8415	Klima cihazları	417,875	656,905	595,679	441,728
3002	İnsan kanı, serumlar, aşılar	326,466	419,805	415,618	436,976
8526	Radar cihazları	34,534	21,684	20,344	428,291
	GENEL TOPLAM	63,846,407	72,776,790	55,402,950	46,236,872

Başlıca Ülkeler İtibarıyla İthalat (milyon dolar)

Ülkeler (ilk10)	2013	2014	2015	2016
Çin	14,036,645	24,340,266	17,831,207	16,578,741
Türkiye	4,192,511	3,886,190	3,664,228	4,968,851
G. Kore	4,480,902	4,167,300	3,759,073	3,717,344
Almanya	2,495,220	3,224,256	2,330,671	3,027,118
Hindistan	5,433,901	4,404,314	3,126,869	2,412,535
Brezilya	1,609,137	1,439,185	1,666,185	2,232,512
Rusya	1,168,616	1,325,514	1,017,214	1,881,772
İtalya	1,402,751	1,533,225	1,325,000	1,706,129
Fransa	655,380	601,703	623,413	798,966
Hollanda	349,099	512,208	509,956	785,030
GENEL TOPLAM	63,846,407	72,776,790	55,402,950	46,236,872

6.TÜRKİYE-İRAN TİCARİ ve EKONOMİK İLİŞKİLER

6.1.Türkiye-İran Dış Ticareti

Türkiye-İran Dış Ticaret Değerleri (bin Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	235.785	815.730	1.051.515	-579.945
2008	2.029.760	8.199.689	10.229.449	-6.169.929
2009	2.024.863	3.405.986	5.430.849	-1.381.123
2010	3.044.177	7.645.008	10.689.185	-4.600.831
2011	3.589.635	12.461.532	16.051.167	-8.871.897
2012	9.921.602	11.964.779	21.886.381	-2.043.177
2013	4.192.511	10.383.217	14.575.728	-6.190.706
2014	3.886.190	9.833.290	13.719.480	-5.947.100
2015	3.663.760	6.096.254	9.760.014	-2.432.494
2016	4.966.404	4.699.777	9.666.181	+266.627
2016 (oc-ağu)	3.358.220	2.199.201	5.557.421	+1.159.019
2017 (oc-ağu)	2.098.200	3.783.454	5.881.654	-1.685.254

Türkiye ve İran arasında “Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması (2002)” ile “Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (1996)” yürürlükte.

Türkiye'nin İran'a İhracatında Başlıca Ürünler- 1000 USD

gtip	Ürünler (ilk 15)	2014	2015	2016
7108	Altın (işlenmemiş)	1.355	32.092	1.306.600
7113	Mücevherat (altın ve pırlantalı olan)	818.503	857.622	397.006
8708	Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	78.148	83.850	139.767
4411	Lif levhalar (ağaçtan)	112.521	112.939	113.377
2403	Mamül tütün	64.502	54.621	107.635
8407	Motorlar (içten yanmalı)	128	39.658	85.734
5509	İplikler (sentetik liflerden)	10.124	37.513	71.776
9619	Hijyenik havlular, bebek bezleri	37.076	82.852	60.929
5407	Dokunmuş mensucat (sentetik filament ipliklerinden)	55.292	48.803	50.403

5603	Dokunmamış mensucat	27.823	27.603	49.338
5702	Dokunmuş halılar	14.906	7.701	46.055
8536	Elektrik teçhizatı (sigortalar, fişler, prizler vb)	33.353	44.795	44.455
3921	Plastikten diğer plakalar, levhalar	34.757	31.267	43.767
3506	Tutkallar, diğer yapıştırıcılar	42.851	41.420	43.007
4811	Kağıt, karton ve selüloz liften tabakalar	60.661	41.420	43.007
	GENEL TOPLAM	3,886,190	3,663,760	4,966,404

Türkiye'nin İran'dan İthalatında Başlıca Ürünler-1000 USD

gtip	Ürünler (ilk 10)	2014	2015	2016
3901	Etilen polimerleri	300.504	270.156	218.341
7403	Bakır (rafine edilmiş)	165.397	163.551	164.633
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	184.314	164.306	144.069
7901	Çinko (işlenmemiş)	76.823	88.435	94.118
7601	Alüminyum (işlenmemiş)	107.796	44.902	71.331
	GENEL TOPLAM	9.833.290	6.096.254	4.699.777

İKİ ÜLKE ARASINDA İMZALANMIŞ ANLAŞMALAR:

Anlaşma / Protokol / Mutabakat Zaptı	İmza Tarihi	RG Tarih & Sayısı
Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması	12.05.1980	07.06.1980 (17010)
Ekonomik, Sınai ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu 2. Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı	01.05.1984	30.01.1985 (18651)
Ticaret Anlaşması	21.12.1996	11.06.1997 (23016)
Deniz Ticaret Seyrüsefer Anlaşması	21.12.1996	15.06.1997 (23020)
Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması	22.11.2000	01.08.2001 (24480)
Çifte Vergilendirmeyi Önleme (ÇVÖ) Anlaşması	17.06.2002	09.10.2003 (25254)
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması	19.12.1996	25.02.2005 (25738)
Sınır Ticareti Ortak Komitesi 5. Dönem Topl. Mutabakat Zaptı	12.10.2008	29.04.2009 (27214)
Çevre Alanında Mutabakat Zaptı	28.04.2010	28.05.2011 (27947)
Teknik Düzenlemeler, Standardizasyon, Metroloji, Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirmesi Alanlarında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	03.02.2010	24.08.2011 (28035)

Kara Ulaştırması Karma Komisyonu Toplantısı Protokolü	26.02.2014	05.07.2014 (29051)
Tercihli Ticaret Anlaşması (TTA)	29.01.2014	4.11.2014 (29165)
Türkiye-İran 24. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	16.04.2014	11.12.2014 (29202)
Hayvan Sağlığı ve Veterinerlik Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	26.10.2016	12.5.2017 (30064)
Türkiye-İran 5. Dönem Ortak Ticaret Komitesi Mutabakat Zaptı	19.01.2014	

TÜRKİYE-İRAN TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI (TTA):

Türkiye ve İran arasında 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe girmiş olan Tercihli Ticaret Anlaşması (TTA) bulunmaktadır. Söz konusu Anlaşma kapsamında, ülkemiz İran'dan 125 sanayi ürünüde taviz almış olup, 140 tarım ürünüde İran'a tercihli tarife uygulamaktadır. (TTA Ürün Listesi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/11/20141104-2-1.pdf>)

TÜRKİYE-İRAN İŞ KONSEYİ:

2001 yılında İran Ticaret Sanayiler, Madenler ve Ziraat Odaları (ICCIMA) ile imzalanan anlaşma ile DEİK çatısı altında kurulan DEİK/Türkiye-İran İş Konseyi'nin amacı ikili ekonomik ilişkilere bir ivme kazandırmaktır. (<https://www.deik.org.tr/turkiye-ortadogu-ve-korfez-is-konseyleri-turkiye-iran-is-konseyi>)

TÜRK TİCARET MERKEZİ – TAHRAN

Türkiye'nin 2023 ihracat stratejisi hedefleri doğrultusunda, değişen rekabet koşullarına ve ihtiyaca uygun olarak ihracatın gelişmesine olanak sağlamak amacıyla hayata geçirilen Türkiye Ticaret Merkezleri projesi ülkemizin hedeflediği ihracat rakamlarına ulaşılması noktasında önemli bir misyon taşımaktadır. (<http://ttcenter.com.tr>)

TTM'lerin; Türkiye'de üretilen ürünlerin ilgili ülkede aktif "tanıtım" ve "pazarlama" hizmetlerinin yapıldığı, satıcı ile alıcılar arasında iletişimin kurulduğu bir platform şeklinde değerlendirilmesi de mümkündür. Bu kapsamda TTM'lerin ihracat ürünlerimizin uzun süreli sergilenmesine imkan sağlandığı bir showroom yada fuar gibi değerlendirilmesi ve bu kapsamda TTM'lerde yer edinecek firmalarımızın aktif pazarlama ve tanıtım faaliyetlerinde bulunabilecek personel istihdam etmeleri tavsiye olunmaktadır.

"Türkiye Ticaret Merkezleri", Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) öncülüğünde ve koordinasyonunda diğer ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla özel sektör statüsünde ticaret siciline tescil edildiği ülkedeki hizmet binasında (ilgili sektörlerden üretici/ihracatçı firmalarımızı bünyesinde kayıtlı barındırmak suretiyle) faaliyet göstermektedir.

Bu çerçevede, TTM'nin halihazırda faaliyette olduğu ülkelere birisi İran'dır. Tahran TTM'nde faaliyet göstermek isteyen hazır giyim, plastik, mobilya, tekstil ve hammadde sektöründeki firmalarımız TTM'de faaliyet koşullarını öğrenmek için (<http://ttcenter.com.tr/tr/nerelerdeyiz.html>) ilgili İhracatçı Birliğine başvurması gerekmektedir.

"Türk Ticaret Merkezi"; Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından İran'ın da taraf olduğu Madrid Protokolü çerçevesinde 10 yıl süreyle uluslararası statüde tescil edilmiş bir marka olup, New York ve Dubai'de de kullanılmaktadır.

7. İRAN OTOMOTİV SEKTÖRÜ

İran İslam Cumhuriyeti, otomotiv sektörü açısından gelişmeye açık bir pazar olmakla birlikte korumacı politikalar ve yüksek gümrük vergisi oranları ülke pazarına ulaşmayı engellemektedir. Ana sanayinde uygulanan gümrük vergileri %75'e kadar çıkabilirken, yan sanayinde en fazla %12 gümrük vergisi uygulanmaktadır. İran İslam Cumhuriyeti, ülkede üretimi bulunmayan yan sanayi ürünlerine daha düşük gümrük vergileri uygulamaktadır. Ülke ile ilgili güncel istatistiklere ulaşabilme konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Ancak Ülkenin 87 faslındaki otomotiv ürünleri ithalatının 3-5 milyar USD aralığında seyrettiği söylenebilir. Ülkenin 8708 faslındaki otomotiv yan sanayi ithalatı ise ortalama olarak 1 milyar USD civarında gerçekleşmektedir. Türkiye'nin İran otomotiv ithalatı içerisindeki payı %5 civarında seyretilmektedir.

İran özellikle otomotiv yan sanayi ihracatçılarımız açısından her zaman önemli bir alternatif pazar olmuştur ve İran'a yönelik otomotiv ihracatımız 2011 ve 2012 yıllarında 300 milyon USD'nin üzerine yükselmiştir. Ancak Batı ülkelerinin ülkeye yönelik ambargoyu genişletme kararları sonrası 2013 yılında İran'a yönelik otomotiv ihracatımız %55 düşüş göstermiştir. Ülkemizin İran'a yönelik otomotiv ihracatı 2013 yılında yaşanan sert düşüşün ardından 2014 yılında biraz toparlanmış ve %28 artışla 174 milyon USD, 2015 yılında ise %16 artarak 203 milyon USD'ye yükselmiştir. Ambargoların kaldırılması sonrasında ise 2016 yılı rakamları çok daha iyidir. 2016 yılında İran'a %70 yükseliş ile 345 milyon USD'lik ihracat gerçekleştirilmiştir. Bu rakamın 320 milyon USD'si yan sanayi ürünleri ihracatıdır.

2017 Ocak-Ekim döneminde ise İran'a yönelik otomotiv ihracatımız %43 artarak 365 milyon USD'ye yükselmiştir. 2017 yılında İran'a yönelik otomotiv ihracatımızın 450 milyon USD'ye yaklaşarak bu güne kadarki en yüksek seviyesine ulaşması beklenmektedir. Bu dönemde İran'a yönelik otomotiv ihracatımızın 297 milyon USD'si yan sanayi ürünlerinden oluşurken, 59 milyon USD'lik binek otomobiller ihracatı da dikkat çekmiştir.

TİM verilerine göre yıllar içerisinde İran'a yönelik Otomotiv ihracatımız- USD

2012: 305.504.398

2013 : 136.305.898

2014: 174.352.542

2015: 202.786.702

2016 : 344.810.573

2017*: 364.715.232

***Ocak-Ekim**

İran'ın motorlu araç üretimi 2012 yılına kadar artış göstermiş ve 1.6 milyon adede kadar çıkmış, ambargoların genişlemesi sonrasında üretim 2012 yılında %39, 2013 yılında ise %38 gerilemiştir. 2014 yılına bakıldığında ise Batı Ülkeleri ile varılan anlaşma sonrasında ülkedeki motorlu araç üretiminin tekrar toparlandığı gözükmektedir. Ancak 2015 yılında üretim tekrar %10 düşmüş, 2016 yılında ise %30,5 artarak 1.3 milyon adede yükselmiştir.

İran Otomotiv Sektörü (Adet)

	2012	2013	2014	2015	2016	Değ. %
Üretim	1.000.089	743.647	1.090.846	992.337	1.282.172	30,5
Satış	1.030.000	804.750	1.287.600	1.222.000	1.448.500	18,5

Kaynak: OICA

İran motorlu taşıtlar pazarında da üretime benzer bir seyir izlenmektedir. Pazar 2012 yılında %40, 2013 yılında ise %29 gerilemiştir. 2014 yılında ise ülkedeki motorlu araçlar pazarı %60 artarak 1.287.600 adede yükselmiştir. Ancak 2015 yılında Pazar %5 daralmış ve 1.222.000 adet olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında ise Pazar %18,5 büyümüş ve 1.448.500 adede yükselmiştir.

İran binek araç pazarına bakıldığında; Khodro ve SAIPA ülkenin en büyük üreticileri olup, SAIPA Pazar payının yaklaşık 1/3'üne, İran Kodro ise %12'sine sahiptir. Hyundai, Kia ve Chery markaları İran'ın binek otomobil ithalatında önemli paya sahiptir. İran ticari araç pazarının %80'ini Zamyad, Khodro ve SAIPA elinde tutmaktadır.

İran Motorlu Araçlar Parkı (1000 adet)

2011	11.100
2012	12.020
2013	12.679
2014	13.360
2015	14.130

Kaynak: OICA

İran motorlu araçlar parkı 2015 yılı itibariyle 14.1 milyon adettir ve ülkede her 1000 kişiye düşen motorlu taşıt sayısı 179'dur.

Değerlendirme

Sonuç olarak İran 80 milyonu aşan nüfusu, 1-1,5 milyon adet aralığında seyreden motorlu araçlar pazarı ve coğrafi yakınlık göz önünde bulundurulduğunda otomotiv ihracatçılarımız açısından önemli bir alternatif pazar konumunda bulunmaktadır. Ambargonun kalkması ile otomotiv ihracatımız önemli seviyelere ulaşacaktır. Diğer taraftan İran ile imzalanan tercihli ticaret anlaşması ile frenler, aksam ve parçaları; tekerlekler, aksam ve parçaları; debriyajlar, aksam ve parçaları; motorlu taşıtlarda kullanılan oturmaya mahsus mobilyalar gibi bazı otomotiv yan sanayi ürünlerinin ülkemizden ithalatında İran'ın uygulayacağı gümrük vergileri kademeli olarak %30 oranında azalacaktır. Anlaşmanın bu ülkeye ihracat yapan veya yapmayı düşünen yan sanayi ihracatçılarımız açısından önümüzdeki dönemde avantajlı bir durum yaratacağı açıktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ-İRAN İSLAM CUMHURİYETİ TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI

29 Ocak 2014 tarihinde Tahran'da imzalanan ve 10/9/2014 tarihli ve 6555 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan "Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasındaki Tercihli Ticaret Anlaşması"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 9/10/2014 tarihli ve 6998679 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 20/10/2014 tarihinde kararlaştırılmıştır. Anlaşma 1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

1. Aşağıda listelenmiş olan Türk menşeli ürünlerin İran'a ithalatında uygulanan Temel Gümrük Tarifeleri, Tarife İndirimi ve İndirim Dönemi(Yıl) sütunlarında belirtildiği çerçevede, yıllık bazda eşit oranlarda kademeli olarak indirilecektir.
2. İlk tarife indirimi, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte gerçekleştirilecek olup, müteakip indirimler her yılın Ocak ayının 1. Gününde yapılacaktır.
3. İndirim dönemine tabi olmayan ürünler için tarife indirimi, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte uygulanacaktır. İndirim dönemi (yıl) sütununda (-) yer alan ürünlerde gümrük vergisi indirimi Anlaşmanın imzalanması ile yürürlüğe girmiştir.

İRAN TTA KAPSAMINDA OTOMOTİV ÜRÜNLERİ VERGİ ORANLARI

HS KOD	Ürün Tanımı	Temel Tarife Oranı %	Tavizler	
			Tarife İndirimi %	İndirim Dönemi (Yıl)
401110	Otomobil Dış Lastiği, Yeni	26	30	-
401120	Otobüs, Kamyon Dış Lastiği, Yeni	6-15	30	-
731815	Demir/Çelikten Diğer Vida,Rondelar, Somun, Civatalar	10-22	20	2
840734	Kara Taşıtları için Motorlar, 1000 cm ³ üzeri	10-15	30	-
840991	Benzinli motorlar için aksam, parçalar	6-8-12	30	-
840999	Dizel motorlar için aksam, parçalar	2-8	30	-
850710	Kurşun asitli akümülatörler, pistonlu motorlar için	40	30	3
851220	Diğer aydınlatma/gözle görülebilen işaret cihazları	15-22-26	30	-
853650	Diğer anahtarlar	3-18-22	30	-
853720	Kontrol-Dağıtım Kabloları (Gerilim > 1000 V	26-55	30	-
870829	Kara Taşıtlarının Diğer Aksam, Parçaları	8-12	30	-

870830	Kara taşıtları için fren ve servo frenler, aksam ve parçaları	2-8-12	30	-
870870	Kara taşıtları için tekerlekler, aksam ve parçaları	2-8-12	30	-
870893	Kara taşıtları için debriyajlar, aksam ve parçaları	2-8-12	30	-
870899	Kara taşıtları için diğer aksam, parçalar	2-8	30	-
940120	Motorlu taşıtlarda kullanılan oturmaya mahsus mobilyalar	15	30	-

İran Sanayi Ürünleri İhraç Potansiyeli

Sektör	gtip	Potansiyel Ürün	İran'ın Toplam İthalatı 2016 (1.000 \$)	Türkiye'nin İran'a İhracatı 2016 (1.000 \$)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2016 (1.000 \$)	Dünya İthalatında İran'ın Payı 2016 (%)	Türkiye'nin İran'a İhracatındaki Değişim 2015-2016 (%)	İran'ın Toplam İthalatındaki Değişim 2015-2016 (%)	İran'ın İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	İran'ın Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Kauçuktan eşya	4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	348,841	17,082	991,350	0,5	+32	-47	Çin %58 G. Kore %20 Türkiye %5 Tayland %4 Tayvan %3	%5, %20, %32
Elektrikli Makine ve Cihazlar	8507	Elektrik akümülatörleri	111,012	6,417	226,423	0,3	+117	-64	Çin %57 G. Kore %9 İsveç %7 Tayland %7 Türkiye %6	%5, %10, %15, %32
Motorlu kara taşıtları, aksam ve parçaları	8708	Motorlu taşıtların aksam ve parçaları	1,243,312	139,767	3,868,045	0,3	+67	-13	Çin %36 G. Kore %27 Romanya %15 Türkiye %11 Fransa %2	%5, %10, %15, %20

	8716	Römorklar ve yarı römorklar	106,399	5,813	422,607	0,5	-23	+123	Rusya %71 Almanya %13 Çin %7 Türkiye %5 Kuveyt %1	%5, %10, %15, %20, %40
--	------	--------------------------------	---------	-------	---------	-----	-----	------	---	---------------------------

KAYNAKÇA:

T.C. Ekonomi Bakanlığı: www.ekonomi.gov.tr

Türkiye İstatistik Kurumu: www.tuik.gov.tr

International Organization of Motor Vehicle Manufacturers: <http://www.oica.net/>

Uludağ İhracatçı Birlikleri: www.uib.org.tr

Türkiye İhracatçılar Meclisi: www.tim.org.tr

Trade Map : www.trademap.org.

IHS Automotive: <https://www.ihs.com/industry/automotive.html>